

15.1.2020

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Lapinlahden sairaala-alueetta koskevasta rakennussuojeluesityksestä ja Museoviraston lausunnosta

HEL 2019-006524 T 10 03 10

Helsinki-Seura ry on tehnyt 27.5.2019 esityksen Lapinlahden sairaala-alueen suojelemisesta rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) säännösten nojalla. Lisäksi Helsinki-Seura ry esittää kohteen asettamista vaarantamiskieltoon päätöksen valmistelun ajaksi.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa suojeluesityksestä ja Museoviraston lausunnosta. Helsingin kaupunginmuseo lausuu Lapinlahden sairaala-alueetta koskevasta rakennussuojeluesityksestä ja Museoviraston lausunnosta kulttuuriperinnön vaalimisen näkökulmasta seuraavan.

Helsinki-Seuran esityksessä todetaan, että Lapinlahden sairaalan puiston ja koko sairaalaympäristön suojeleminen rakennusperintölain mukaan on tullut ajankohtaiseksi, sillä sekä Lapinlahden rakennukset että puisto ovat muutospaineen alla. Vaikka Lapinlahden arvot on monella tasolla tunnustettu, ei puiston säilymistä tällä hetkellä turvata pysyvästi. Vuonna 2012 laadittua asemakaavaa on tarkoitus muuttaa, ts. asemakaavallinen suojeleminen ei ole osoittautunut riittäväksi alueen arvojen vaalimiseksi. Kaupungin tavoitteena on myydä Lapinlahden rakennukset, mahdollistaa lisärakentaminen puistoon ja säilyttää kaupungin hallinnassa vain jäljelle jäävä alue julkisena puistona. Helsingin voimassa olevassa yleiskaavassa Länsiväylän reuna, johon liittyy myös Lapinlahden sairaala-alue, on esitetty kantakaupunkitoimintojen alueeksi. Sen sijaan viereiset hautausmaat ja ranta-alueet on osoitettu osaksi viheraluerakennetta. Yleiskaavassa puiston eteläreunaan on merkitty varaus mahdolliselle maanalaiselle kokoojakadulle ja kevyen liikenteen yhteydelle Länsibaanalle. Nämä varaukset sijoittuvat osittain Lapinlahden sairaalapuiston alueelle.

Helsinki-Seuran esitys perustuu eri alojen kulttuuriperinnön asiantuntijoiden näkemykseen suojeltavaksi esitetystä puistoalueesta rakennussuojelun kansallisesti arvokkaana, ainutlaatuisena ja erityissuojelua vaativana kokonaisuutena. Seura katsoo, että Lapinlahti on rakennettuna alueena rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 3§:n mukainen suojelukohde, jolla on alueineen merkitystä henkilöhistorian, rakennustaiteen, erityisten ympäristöarvojen, puutarha- ja puistoarvojen sekä kohteen käytön ja siihen liittyvien tapahtumien kannalta.

15.1.2020

Museovirasto on tuonut esille Uudenmaan Elylle antamassaan lausunnossaan 28.11.2019 Lapinlahden entisen mielisairaalan alueen arvot. Kohde on Suomen sairaalarakennusperinnön kannalta ainutlaatuinen ja valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Entinen sairaala on suojeltu rakennussuojelulain nojalla vuonna 1994 ja lisäksi voimassa olevassa asemakaavassa vuodelta 2012 suojeltiin päärakennuksen lisäksi muita rakennuksia: nk. Omenapuutalo, puusepäntöverstas, sauna ja Venetsia sekä piha-alueet ja puisto. Museovirasto katsoo, että ympäristöministeriön vahvistama suojelupäätös ja voimassa oleva asemakaava ovat tukeneet Lapinlahden sairaalan vaalimista kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaana kokonaisuutena, ja toisaalta mahdollistaneet entisen sairaala-alueen käyttämisen kansalaisten hyvinvointia laaja-alaisesti palvelevana alueena. Viraston näkemyksen mukaan suojelutavoitteet ovat tähän mennessä toteutuneet ja rakennusten, piha-alueiden ja puiston suojeluarvot ovat vahvistuneet. Rakennusten säilyminen on toistaiseksi turvattu nykyisen rakennussuojelupäätöksen nojalla ja nykyisellä asemakaavalla, jolla myös piha-alueet ja puisto rakenteineen, vanhoine puineen ja istutusalueineen on suojeltu.

Helsingin kaupunginmuseon kanta

Helsingin kaupunginmuseo katsoo, että Museoviraston lausunnossa on perusteltu Lapinlahden sairaalan ja sitä ympäröivän sairaalapuiston merkitys ja arvot. Kuten lausunnossa perustellaan, on itse sairaalarakennus suojeltu rakennussuojelulain nojalla vuonna 1994 sekä asemakaavassa 2012. Asemakaavassa on annettu suojelumerkintä myös muille rakennuksille sekä piha-alueille ja puistolle. Lapinlahden sairaalan suojelu on siten kattava ja sen suojelutavoitteet ovat Museoviraston näkemyksen mukaan toteutuneet. Tähän vedoten virasto toteaa lausunnossaan, että nykyinen suojelu turvaa toistaiseksi rakennusten ja puiston säilymisen.

Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan Museoviraston lausunto asiasta on asianmukainen, todeten Lapinlahden sairaalan ja sen puistoalueen suojelun nykyisen toteutuneisuuden osalta, mutta Helsinki-Seuran huolenaihe suojelun riittävydestä sairaalapuiston säilymisen ja sen kokonaisuuden vaalimisen kannalta tulevaisuudessa on perusteltu. Kuten seura esityksessään mainitsee, Helsingin voimassa olevassa yleiskaavassa Lapinlahden sairaala-alue on merkitty osittain mm. sairaalarakennuksen ja puiston eteläosa kohdalta kantakaupunkitoimintojen alueeksi C2. Lisäksi yleiskaavassa puiston eteläreunaan on merkitty varaus mahdolliselle maanalaiselle kokoojakadulle ja kevyen liikenteen yhteydelle Länsibaanalle. Nämä varaukset sijoittuvat osittain Lapinlahden sairaalapuiston alueelle.

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

15.1.2020

Helsingin kaupungin järjestämä ideakilpailu, jossa Lapinlahden sairaalan rakennuksille haettiin mahdollista uutta omistajaa ja käyttötarkoitusta, jatkuu toisen vaiheen eli kahden jatkoon valitun ehdotuksen osalta. Asia tullaan ratkaisemaan vuoden 2020 aikana. Tämän jälkeen tehdään mahdollisesti tarvittava asemakaavan muutos voittajaehdotuksen pohjalta.

Kaupunginmuseo katsoo, että asemakaavan mahdollinen muutos on kriittinen paikka arvioida uudelleen Lapinlahden sairaalapuiston suojelun riittävyttä kaavallisoin keinoin. Asemakaavan muutoksessa tulee edelleen turvata valtakunnallisesti merkittävän ja ainutlaatuisen sairaalapuiston säilytettävät arvot.

Lisätiedot

Sari Saresto, kulttuuriympäristöpäällikkö, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö